

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ ТЕРОРИЗМ

Білолюбський С. О., студ. гр. ПР-02,
Жулавська О. О., к. філол. н., доц. СумДУ

Концепти, які відіграють ключову роль у житті як окремого індивіда, так і суспільства у цілому, заслуговують на особливу увагу. Одним із них є концепт ТЕРОРИЗМ, який значно впливає на формування образу світу представників сучасного британського лінгвокультурного соціуму. Будучи злободенним феноменом сучасності, ТЕРОРИЗМ є об'єктом вивчення різних соціо-гуманітарних наук, що намагаються виявити суть цього явища, відмежувати його від подібних явищ, визначити причини, правові рамки і способи боротьби з ним.

Лінгвістичний аналіз концепту ТЕРОРИЗМ здійснюється у межах семантико-когнітивного підходу. Концепт ТЕРОРИЗМ є предметом комплексного лінгвістичного дослідження з позицій діяльнісного когнітивно-дискурсивного підходу. Новітні методики досліджень, відкривають нові можливості для дослідження концептів, дозволяючи встановити не лише усупільнене знання про відповідний феномен, а й знання індивіда, що передається продуцентом та інтерпретатором дискурсу в ситуації дискурсивної взаємодії.

На сучасному етапі розвитку лінгвістики актуальним є вивчення таких моделей репрезентації знань і уявлень людини про навколишній світ, як картина світу, фрейм, стереотип, архетип, концепт тощо. Найбільш розгорнуті, а нерідко й суперечливі погляди мовознавців супроводжують центральний термін лінгвокультурології – концепт. На сьогодні проблемі відображення об'єктивного світу у концептах присвячено чимало праць як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Неабиякий інтерес науковців до концепту породжує слушні зауваження щодо «концептуальної експансії лінгвістики» [4, 45]. Мовознавці сходяться на думці про те, що термін «концепт» слід використовувати для «репрезентації світоглядних, інтелектуальних та емоційних інтенцій особистості, відображених у її творіннях – текстах» [3, 181].

У сучасній лінгвістичній науці загально визначеними є три основні підходи до розуміння концепту, які базуються на такому положенні: концепт – те, що називає зміст поняття, синонім смислу. Прибічники такого підходу (Ю. С. Степанов та ін.) при трактуванні концепту надають перевагу передусім культурологічному аспекту, розуміючи

всю культуру як сукупність концептів і відношень між ними. При такому осмисленні терміна «концепт» значення мови експлікується як друкорядне, що виступає лише допоміжним засобом.

Представники іншого підходу до аналізу концепту (А. Д. Шмельов) основним засобом формування змісту концепту висувають семантику мовного знака. Із цих самих позицій підходить до трактування концепту М. Ф. Алефіренко, який також постулює семантичний підхід до концепту, розглядаючи його як одиницю когнітивної семантики [1, 23].

На сьогоднішній день не існує єдиної теорії, яка чітко визначає структуру концепту. Проте всі лінгвісти, які розробляють проблеми концептуалізації знань, відзначають, що концепт має певну структуру. Дана структура не є жорсткою. Це пов'язано з активною динамічною роллю концепту в процесі мислення - він весь час функціонує, актуалізується в різних своїх складових частинах і аспектах, з'єднується з іншими концептами та відмежовується від них. В цьому і полягає сенс мислення.

Концепт ТЕРОРИЗМ належить до числа соціально та культурно значущих одиниць концептосфери сучасної людини, оскільки тероризм став практично постійним явищем буття суспільства.

Вважають, що найкращий доступ до опису та встановлення природи концепту забезпечує мова. У значеннях слів міститься результат пізнання дійсності, і тому за набором сем, які виявляються в лексикографічному тлумаченні слова, можна вивчати його концептуальні параметри [3, 31 – 32]. Аналіз значень слова-номінанта концепту дозволяє виявити ключові компоненти змісту концепту, а етимологічні свідчення про слово-номінант концепту сприяють виявленню ознак, які покладено в основу номінації.

1. Алефіренко Н. Ф. Спорные проблемы семантики / Н. Ф. Алефіренко. – М.: Гнозис, 2005. – 326 с.
2. Болдырев 2000 – Болдырев Н. Н. Когнитивная семантика: курс лекций по английской филологии / Н. Н. Болдырев. – Тамбов : ТГУ, 2000. – 123 с.;
3. Грузберг Л. А. Концепт // Стилистический энциклопедический словарь русского языка; под ред. М. Н. Кожинной. – М.: Флинта: Наука, 2003. – С. 181 – 184.
4. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А. М. Приходько. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. – 332с.

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів, м. Суми, 21-22 квітня 2014 р. / Відп. за вип. О.М. Сушкова. — Суми : СумДУ, 2014. — С. 5-7.